

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candn concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s6u 3 galbini mon. sunat6ria.

GAZET'A

TRANSILVANIAI.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare

MONARCHIA AUSTRIACA. Transilvani'a.

Telegramu. Pest'a 14 Dec. Astadi se deschise diet'a Ungariei. Cuventulu de tron alu Mai, S'ale Imperatului se primi cu mare entusiasmu Ard6lulu inca se pomeni in acelasi. Intregitatea Ungariei se recun6sc. Se va propune dietei si revisiunea art. VII despre uniunea Ard6lului.

Dela diet'a din Clusiu.

Cuventarea Esc. S'ale d. metropolitu alu romaniloru gr. cat. conte

ALECSANDRU STERCA SIULUTIU

(regalistu), in siedinti'a IV din 4 Dec. 1865.
(Capetu.)

Acum me intorcu la cuvintele multu sti matului d. grofu Bethlen Farkas, catra carele nu amu destule cuvinte c'a se 'mi potu esprim'a pretiuirea pentru dragostea, carea totudeuna dice ca a aratat'o catra natiunea romana Domni'a S'a intre altele a disu, ca inarticularea romaniloru a ajunsu superflua, dupace la anulu 1848 s'a proclamatu egal'a indreptatire individuala si s'au stersu celelalte natiuni facunduse singuru unu poporu, una natiune libera.

Eu credu, nadasduiescu ertatiune pentru ac6st'a dela pre stimatulu D. grofu, ca tocma contrariulu ilu dovedesce art. V § 3 si mai vertosu art. VII § 1, 3 si 5 din legile dietei Ungariei dela 1848, carii artioli de lege apriatu dovedescu, ca natiunea maghiara pe sine nu s'a stersu si nu s'a amalgamisatu cu celelalte natiunalitati, sasa, slava, romana etc. intr'o natiune politica, ci pre sine s'a scosu afara, si s'a consolidatu numai de ea o singura natiune domnit6ria maghiara si asi6 si uniunea s'a facutu pe „nemzetegység“, maghiaru, cu limb'a ofici6za si diplomatica singuru numai maghiara, in cari au de a se contopi t6te cele nema-ghiare.

Pe langa aceea in legile uniunii neci pomania facunduse despre natiunea romana, cele trei natiuni din Ard6lu totusi s'au primitu in uniunea aceea c'a trei natiuni deosebite, ca-ci in §-lu 3 alu susu citatului art. se dice: „Erd6lyt — a viszsa kapcsoló részeket ide nem értve — a legközelebbi közös hongyülésen 69 szavazat illeti.

Ezen szavazások, a törvényhatóságok között következőleg osztattnak fel.

A kilencz magyar, öt székely, és tizenegy szász megyéket, székeket, és vidékeket, valamint Kolozsvár, Maros-Vásárhely és Fejérvár szabad kir. városokat két két öszvesen 56 szavazat — a többi képviselési jogot gyakorló városokat — szám szerént 13-at egyenként egy egy szavazat illeti.“

Asi6 dar' e dreptu, ca t6te natiunile transilvane au trecut'u c'a natiuni in uniune cu Ungari'a.

Excelenti'a V6stra si mariti Domni! eu in lucrurile si cuvintele mele pururea amu fostu consecuentu. In adunarea regnicolara din Belgradu eu am dechiaratu solemniter, ca natiunea romana nu se teme de uniune, inse asi6 catu si in Transilvani'a si in Ungari'a se figuramu c'a natiune cu limb'a sa propria si egalul indreptatita. Ac6st'a e una ambitiune a n6stra, de care noi niciodata nu ne vomu lapada. Eu credu, ca si nobil'a natiune maghiara inca ori unde se fia in lume, ori unde ar vr6 se o duca cineva sub conditiune c'a se se contop6sca in pop6rele acelei patrie, de buna s6ma ar dice: Noi vremu se remanemu c'a natiune maghiara ori in Franci'a, ori in Germani'a, ori in Spani'a etc.

Nu ne invinovatiti, Domniloru, d6ca si in anim'a n6stra diace simtiulu acest'a de natiunalitate, d6ca si noi ou ambitiune ne numimu romani si ne tienemu de on6re, ca suntemu dupa lege natiune regnicolara si nu numai suferita. Si asi6 dara noi inca preste totu loculu vremu se remanemu natiune romana. (Asi6!)

Acum dupa art. VII §-lu citatu, natiunea n6stra nu e in securitate, de a nu fi astadi s6u mane suprematisata si contopita in natiunalitatea maghiara. Si ac6st'a e aceea ce pre noi trebuie pana la rerunchi (renichi) se ne cutriere, ac6sta e si caus'a, pentru care noi cu t6te poterile ne lipimu de terenulu dela anulu 1863; — nu pentru aceea c'a se impedecamu natiunea maghiara, c'a se nu 'si p6ta continu'a constituionalismulu seu; dar' numai c'a se nu perdemu noi dreptulu de natiune si de limba, care l'am dobenditu.

Nu poftiti dela noi — cei fara de aceea lipsiti de alte privilegii — se ne lapadamu in fav6rea uniunei v6stre de t6te ce am dobenditu, candu aceea uniune nu ne face neci o concessiune, nu ne garant6sa nemica.

In anulu 1848 au fostu usioru a delatur'a natiunea n6stra ne avendu si ne danduse nemicu; acum inse in anulu 1863, au capatatu aceleasi drepturi, care leau avutu si celelalte natiuni in Ard6lu si acum prin unire cu o trasura de condeiu a voi ale lua fara grea interitare si vatemare a intregi n6stre natiuni, va fi tocma cu neputintia, ca natiunea romana si acum si totdeauna se va tien6 cu t6te poterile de drepturile odata castigate, ca-ci romanulu se tiene de proverbiulu seu: „Cei a mana, nu e mintiuna“ (ilaritate). Totu pre onoratulu D. gr. Bethlen Farkas dice, ca adunarea natiunala din Blasiu dela 1848 ar fi fostu ilegala, si nimenu nu i concede de a se provoc'a la decisiunile ei, c'a ilegali.

Eu ac6sta adunare trebuie se o apar'u; nu e Domniloru, chiaru asi6 ilegale, precum d6ra o socotiti mariele V6stre, ca-ce ac6st'a adunare s'a tienutu cu scirea guvernului, si au fostu si doi comisari imperatesci de facia. Asi6 dar' de si nu a avutu dupa lege t6te caracterele legalitatii, c'a o dieta, totu 'si dupa ordinatiuni a fostu legala, ca-ci a fostu conc6sa de inaltulu gubernu.

Mai incolo trebuie se dicu, ca adunarea din Blasiu n'a facutu si nu a potutu se face decisiuni, carii se oblege si pre celelalte natiunalitati ale Transilvaniei; inse se 'mi fia ertatu a spune, ca acea adunare a fostu dupa dreptulu naturei si celu dumnediescu indreptatita, se 'si face siei decisiuni, c'a pe ce cale se amble si ce si unde ar trebui se petitionese si ce se sollicitese si se 'si arate nedreptatirile politice ei facute, ca, d6ca e ertatu la unu individu, chiaru si la celu mai de diosu simbri6sita a'si face o suplica si a petitiun'a, cu atatu mai vertosu are o natiune dreptulu acest'a. Apoi ori cum, eu socotescu, ca in interesulu patriei si alu pacii publice ar fi fostu si era o politica f6rte sanatos'a, candu diet'a din 1848 nu ar fi respinsu, ci ar fi primitu aceea deputatiune romana, tramsisa de una adunare de 40.000 de romani, care represent'a nesce postulate drepte natiunali si dorintiele unei natiuni, care e mai numerosa in Transilvani'a, decatu t6te celelalte natiunalitati la olalta.

Eu credu, ca buna cuviinti'a, dreptatea, binele patriei si interesulu impaciuirei natiunalitatiloru ar fi poftitu, c'a diet'a aceea pe natiunea romana se o respectese mai multu, si d6ca nu ia potutu impleni dorintiele, se i fi primitu cu on6re si cu bunavoire frati6sca macaru deputatiunea in casa, ca o natiune de 1,200.000 de suflete si care constitue cea mai mare parte a impopulatiunei patriei, in totu chipulu merit'a o-

n6rea aceea si nu despretiulu. Dara dorere ca ac6st'a nu s'a intemplat!

D6ca se respect'a aceea deputatiune, eu sum convinsu, ca er'a f6rte bine pentru patria, inimile natiuniloru s'ar fi mai apropiatu, ca ci nu'i mai mare pecatu si gresiala in contra intereseloru patrii si ale paceri, decatu candu dreptele si grelele jalbe ale cei mai numeros'e impopulatiuni din patria se respingu, si nu se baga nici intr'o s6ma.

Acum se me intorcu pucintelu si catra mari'a s'a pre stimatulu Domnu Tisza Lászlo. Dupa cum amu preceputu eu, m. s'a dice, ca d6ca uniunea la 1848 s'a facutu fara influcesulu si voi'a romaniloru, aceea s'a intemplat, ca-ci atunci natiunea romana nu er'a primita inca intre natiunile regnicolare, si de aceea romanii nu ar av6 dreptu se se ponoslui6sca (planga), ca uniunea s'a facutu de ei fara ei. Si precum nu se p6te cu dreptulu plange unu pruncu de curundu nascutu, ca fara de voi'a lui l'a botesatu pop'a, asi6 neci natiunea romana nu se p6te plange, ca fara de voi'a ei s'a unitu Transilvani'a cu Ungari'a. Inse Domniloru, d6ca are undeva val6re dis'a aceea „omnis similitudo claudicat“, aici tocma are val6rea sa: prunculu nu are voia si graiu, 6r' despre o natiune de preste unu milionu suflete nu se p6te dice, ca nu are voia si graiu pentruca ea si la 1848 au aratatu, ca are si graiu, si voia, si asi6 dara ac6st'a nu se p6te asemen'a cu unu pruncu botesatu de pop'a fara de voi'a lui. Dar' apoi chiaru si prunculu acela, d6ca vine la maturitate, p6te stric'a actulu popii si p6te trece la alta religione.

Asi6 dar' pr6 onorati Domni, precum si mai nainte amu avutu norocire a dice, d6ca se intempl'a c'a la anulu 1848 se fia inarticulata natiunea romana de a patr'a natiune, si apoise se fi inceputu lucrurile despre uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, atunci credu, ca cu neocasiurile acestea mari, cu chaosulu acest'a in care amu ajunsu noi si patri'a, acum nu amu av6 de a face.

Totu mari'a s'a Domnulu Tisza a disu si aceea, ca Domni'a S'a pentru diet'a ac6st'a e alesulu tieri si deputatu si alu romaniloru si alu sasiloru si alu maghiariloru. Domn. Tisza, d6ca se uit'a la art. XI din 1791, numai decatu ar fi potutu se se convinga, cumca mari'a s'a nu e deputatu alu Transilvaniei nici alu natiunei romane, ci e deputatulu: „statuum et ordinum trium nationum regnicolarium“, — si d6ca sunt si o mana de romani aici, apoi acestia nu au venitu c'a romani, c'a fiii unei natiuni egalul indreptatite cu celelalte natiuni conlocuit6re, ci numai c'a nisce a pendice langa staturile si ordinele celorlalte 3 natiuni recepute.

Mai incolo se me erte D. Tisza, ca-ci eara facu pomenire de Domni'a S'a, a mai disu intr'altelu, cumca t6te ce s'au intemplat dela 1848 inc6ce, sunt ilegale, asemenea si t6te lucrurile si decisiunile dietei din 1863 le numesce ilegale, neobligat6rie si c'a neintemplate.

Pe natiunea romana o indrepta cu pretensiunile sale la Pest'a, unde densulu sper6sa, ca t6te se voru impleni, de si nu p6te garant'a neci vrea cumva a deoblig'a seu indetori la asi6 oeva pe diet'a din Pest'a.

Eu pretiuescu multu pe m. s'a, ca cu inima deschisa a graitu adev6rulu si ii multiamescu din inima, ca nu a vendutu neci decum — precum e dis'a roman6sca — „mari'a (pisica) in sacu“ si credu, ca cuvintele mariei sale D. Tisza voru fi convinsu si pre confratele nostru D. Hoszu, ca nadesdile cu care l'apta pe fratii sei romani si vrea ai trage catra Pest'a n'au nici o garant'a secura, se va fi convinsu si Domni'a S'a, ca neci acolo nu este neci o se-

ouritate pentru noi, ci cumca tóte diacu in profunda incertitudine. —

Fara se me ierte Domnulu Tisza si toti oei de opiniunea densului, ca noi pre langa tóte acelea ce s'au disu despre legalitatea uniunei din 1848, totusi ne tienemu, cum dicu si acum cu trupu si sufletu de terenulu nostru din 1863, pentruca, repetescu, „ce e a mana nu e minciuna“; si cu atatu mai vertosu ne tienemu de acelu terenu, ca-ci e dobanditu pe cale legala, o dobanditu adeca prin una lege dietale, sanctionata de Maiestatea S'á, de regele Ungariei si Marele Principe alu Transilvaniei. Noi dar' se fimu avisati si indreptatiti numai cá nisce cersitori, la grati'a celorlalte natiuni colocuitóre si earasi cu petitiuni se ne degradamu din natiune egalú indreptatita la ómeni petitiolari!? Acést'a Escelenti'a Vóstra si marita adunare, vatama greu ambitiunea, onórea si simtiulu natiunale alu nostru, si taia rane de mórte in inimelero romaniloru, cá ei se se lepede de dreptul lorú cá se oaute mila si pomana la Pest'a.

Natiunea romana inse grati'a Pestei nu o cersiesce; romanulu ce au capatatu si ce are, a capatatu si are dela pré induratulu seu Imperatu, si ce'i va mai lipsi earasi numai dela grati'a adoratului seu Imperatu astépta. Ce va hotari in privinti'a egalitateri drepturiloru natiunitatiloru si alu limbiloru diet'a din Ungari'a, nu seiu, inse aceea cu certitudine seiu, ca natiunea romana numai cu acestu felu de hotarire va fi multiamita, care va garanta tóte drepturile ei natiunale si limbistice, dobandite prin legi sanctionate de regele, si onórea ei de natiune nu o va vatama.

De ne vomu duce cá natiune in Pest'a, atuncea póte ca natiunea nóstra ar merge mai bucurósa, ca-ci eu despre partea meá, déca me voiu duce cá natiune, nu vedu neci unu periculu pentru natiunea mea, ni vedu dobanda in uniunea cu Ungari'a, eara se me ducu cersitoriu la Pest'a, seu se me vedu dusu cá una turma de oi necuventatória, 'mi tienu de batujocura si degradarea cea mai mare, pentru mine si pentru natiunea mea. Si neci odata nu mesiu tiené despagubitu séu mangaiatu cu libertatea individuala, — care o are si celu mai de diosu cersitoriu, si care fara libertate natiunala e unu momentu pentru o natiune.

Atatu amu vrutu se dicu. Acum nu mai atata 'mi remane, cá se me alipescu la motiunea Escelentiei S'ale metropolitului baronu de Siaguna. Numai catu spre motivarea alaturarei mele la aceea motiune amu se mai adaugu, ca eu me alipescu de ea:

1. Pentruca din diet'a acést'a, cá convocata dupa art. XI 1791 natiunea romana cá atare este cu totulu, si eschisa si altmintelea, in rescriptulu convocatoriu nu numai este ignorata, dar' si degradata la clasa de poporu, prin care ne simtimu tare vatamata ambitiunea, onórea si simtiulu natiunale.

2. Pentruca tocma in momentulu acést'a, candu cu atata sete dorescu fratii maghiari uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, la representatiunea dietei acesteia, totusi nu s'a lasatu censulu celu dictatu de art. V § 2 lit. a) alu legiloru Ungariei din 1848, ci cu una inima angusta censulu l'a suitu la 8 fl. contributiune directa.

Candu claseloru privilegiate, capitatim fara neci unu censu li s'a datu dreptulu de alegere, in contra acei diplome din 20 Oct. 1860, care privilegiurile nobilimei si robotele le-a stersu, care a datu egale indreptatire tuturoru natiuniloru si confesiuniloru, si numai intre hotarele acéstea s'a restituitu si constitutiunea Ungariei, cum si autonomi'a legislatiunei si a constitutiunei transilvane cu schimbari afundu taie tóre.

Cu care modalitate nedrepta de alegere s'a efeptuitu, in catu cu tóta dreptatea se póte dice, ca in diet'a acést'a nu e reprezentata intréga Transilvania, neci partea cea mai mare a poporatiunei ei, cu atatu mai puoinu se póte socoti a fi reprezentata natiunea romana.

Representatiunea din diet'a acést'a, care este pe art. XI din 1791 convocata, representésa apodictice nemicu alta, decatu status et ordines trium nationum dela 1791.

Éra manuti'a acést'a de romani — trei spre diece la numeru deputati si 34 de rega-

listi dupa unu milionu 200 de mii romani, sunt numai cá una lipitura ad status et ordines din 1791 si facisiu cu representatiunea maghiariloru si a secuiloru, carii in Transilvani'a abia ajungu numerulu de 530 mii suflete, totusi in acést'a dieta sunt reprezentati cu 193 de membrii, representatiunea natiunei romane, care de dóe ori e mai populata in Transilvani'a, decatu toti maghiarii si secuii la olalta socotiti, este numai orisicare satira ridiculósa de representatiune. —

Din aceste cause me alaturu dar' langa motiunea Escelentiei S'ale D. baronu de Siaguna. (Vreo 2—3 minute tacere profunda in sala.)

Ioane Balomiri din Orastia in 5 Dec.

Escelenti'a ta D. presiedinte! Inainte de ce redicu verb'a despre obiectulu pusu la ordinea dilei; indrasnescu a motiva, pentru ce vorbescu eu in limb'a romanésca.

La motivarea asta me affu indemnatu de domnulu deputatu Hoszu, care a spusu, ca cá romanu ar' avé se vorbésca romanésce, dara cá se fia preceputu, vre se vorbésca ungresce. D. Hoszu a vorbitu ungresce, cá se fia preceputu, eu vorbescu romanésce, ca vreu se fia preceputu romanésce, ca si ci romanésce ne precepemu mai toti unii pe altii (helyes).

Déca me va intreba cineva, care lege me indreptatiese la vorbire in limb'a romanésca; apoi de antaiu i a-si aduce inainte artic. I de lege din anulu 1863, si decumva nu ar sta acestu art., apoi asi aduce inainte egal'a indreptatire natiunala basata pe puterea tempului presentu.

Escelentia! Este unu proverbium latinescu, care suna: „veritas odium parit“ — si romanésce: „adeverulu din gura te face de ura.“ —

De si proverbiumu acesta pe unu omu, care are voie de a spune adeverulu, lu póte aduce la orisicare ingrigire mai vertosu, cu catu proverbiumu acesta in limb'a maghiara suna asié: szoly igazat, és betörök a fejed (hohoho!) — Me rogu numai de ascultare, totusi eu fara frica voi indresni a imi declara parerea si a spune adeverulu golu, precum affu, ca acést'a asiguratú fiindu, ca insemnatarea neplacuta a proverbiumu susu citatu a peritu, e prescisa (verwirkt).

Escelentia! Unu tata pe copilulu seu de multe ori ilu dojanesece si ilu bate, si totusi copilulu nu isi perde iubirea si increderea catra tatulu seu. Déca cetimu rescriptele imperatesci, prin care se-a convocatú diet'a asta, si care e la ordinea dilei, se pare ca romanulu e socotitu numai cá unu fiu vitregu alu patriei acesteia, si nu cá unu fiu dulce, si unu frate dulce cu natiunile celorlalte colocuitórie.

Si déca romanii, de si superati au venitú la dieta asta, si au intratu in ea, au venitú aici condusi de iubirea si increderea lorú catra imperatulú, cá se se declarésa si se 'si descopere parerea lorú acolo, unde sunt chiamati prin imperatulú.

Escelentia! Déca ne uitamu in istoria la originea natiuniloru si a popóreloru colocuitórie din Transilvani'a, affamu, ca nece una isi are originea s'a aici in Transilvani'a, ci tóte sunt venite si sedite din alte parti ale lumii, si nu sunt sorori dulci, ci vitrege.

Déca privimu starea poporului romanu in cultura, industria, in desvoltarea s'a spirituala, apoi comparandu si combinandu-lu in privintiele aceste cu popórele celorlalte colocuitórie; apoi cu dorere affamu starea lui, de si e celu mai vechiu, o stare trista, si de totu diferitória de starea natiuniloru colocuitóre, asié catu poporulu romanu prin natiunile colocuitórie se socotesce numai de o massa cruda (nyers tömeg — nyers eró).

Ce a causatu starea asta superatiósa a romanului? Constitutiunea vechia, adica cea de pana in 1848, care pentru poporulu romanu era mai multu decatu vitregu, ca facundu ea pe celorlalte natiuni, sorori jurate de cruce in contra poporului romanu, pe acesta l'au apasatu, asupritu si portatu cá o sluga.

Si inca mai cum au remasu romanii prin constitutiunea vechia cá o massa cruda?

Éca Escelentia! Ajungundu unii si altii dintre romani in clas'a nobilitara si aristocratica maghiara si a inteligentiei maghiare, nu au mai potutu figurá cá romani, ci au debutu se figurésa de maghiari, ca asié au fostu legile, si starea sociala de atunci, ca le era rusine a fi romani, si astadi inca se mai sfiescu a se marturisii de romani.

Si déca amu cautu noi astadi in clas'a aristocratiloru si a inteligentiei maghiare dupa originea genético-natiunala a familielorú, amu affa unu contingentu maro de massa acea cruda romanésca.

Anulu 1848 ce ne a adusu? In an. 1848 schimbandu-se idea dominantá a spiritului tempului, adica idea constitutiunismului cu idea natiunismului, facundu aceea locu esteia, si natiunea maghiara de frio'a germanisarei se a petrúnsu de idea aceea a natiunismului, asié incatu a schimbatu constitutiunea cea vechia in favórea natiunismului genético.

In interesulu natiunismului se-a schimbatu iobagi'a naturala in bani, si se-a pusu de pe una parte a locuitoriloru pe toti contribuentii tieriei, si asié iobagi'a aceea in bani diace astadi pe noi pe toti dandu dupa totu florenulu de contributiune unu adansu de 72 cr. v. a. pentru desdaunarea iobagiei naturale.

Déca cantamu principiulu, pe care sunt baste legile din anulu 1848, apoi ilu affamu numai cu numele de „jogegyenlőség“ indreptatire egalá, séu „egalitate de dreptu“ — dara in adeveru nu esista.

Legile din anulu 1848 ne potu convinge despre lips'a de egalitate in dereptu. Dereptu ar fi, dara egalitate nu e. Déca vremu noi a affa egalitate perfecta, aceea o potemu affa in legile absolutistice bachiane, cu aceea deosebire, ca acolo este, este egalitate, dara nu e dereptu.

Se vedemu, ce dicu legile din an. 1848? Artic. VII pt. 5 suna asié: Ungarn ist bereit, alle besondern Gesetze und Freiheiten Siebenbürgens, welche nebst dem, dass sie die vollständige Vereinigung nicht hindern, din Nationalfreiheit und Rechtsgleichheit begünstigen, anzunehmen und aufrecht zu halten. Va se dica: Ungari'a sustiene privilegiile ardelenesci,

cari au fostu pana acum in vigore, si cá cum ar dice indirecte, ca ea tiene pe romani totu in aceea starea ticalósa politica, in care au fostu si mai insinte. Déca cetimu articulu 2 din proiectulu de lege in privinti'a uniunei, apoi articulu acesta intaresce pe art. 2 de lege alu Transilvaniei din an. 1848 despre legea electorala, articulu acesta da dereptu de reprezentare in dieta la sate ungresci precum e: Brescu, Vizakna, Kolos, Csikszereda, Szék, Ilyefalva etc. numai pentruca sunt ungresci, pe candu la alte sate si orasie mai mari si cu privire la populatiunea numerósa, la starea industrii si a negotiatoriei lorú, cu multu mai de mare insemnatarea, nu le da, pentruca aceste sunt romanesci.

In comitatele si districtele ungresci, precum si in scaunele secuiesci au toti ungruii si secuii nobili dereptu de a votisá in persóna la alegeri, pentruca mai toti sunt ungrui; pentru sate e dereptulu de alegere conditionatu de unu censu de 8 fl. v. a. dare dirépta fara darea capului, pentruca pe sate multimea e a romaniloru, candu pentru orasie si cetati 1) toti cetatienii si orasienii pana atunci indreptatiti; 2) apoi totu insulu, care are o casa séu unu pamentu de 300 fl. cá proprietate, fia proprietatea aceea si oomuna cu muieria seu cu copii; 3) toti meseriesii, industrierii, negotiatorii déca lucrú bataru cu unu fetioru; 4) toti cari au unu venitú anuale de 100 fl. pentruca in orasie si cetati industrierii meseriesci si negotiatorii sunt de natiunitatea ungresca. Acést'a este egalitatea legiloru Transilvaniei, astfelu e „jogegyenlőség“-ulu ungrescu 1848. Astfelu de egalitate nu póte indestulu pe romani, o astfelu de egalitate nu potu dori romanii, fara de asi dá testimoniu de paupertate, cumca nu au idea despre spiritulu tempului. Trecundu la ordinea dilei, fara de a me dechiara insusi la obiectulu in merit'o pusu prin rescriptulu reg. cá obiectu de desbatere alu acestei adunari, adica la art. I din 1848, s'a facutu o propunere din partea Dlui deputatu Zeyk, dicundu, ca diet'a Transilvaniei e ilegale pentruca esistinti'a legale a un. Transilvaniei cu Ungari'a pre temeiu art. I din 1848 nu se póte negá si asié o dieta legala in Transilvani'a nu póte fi; apoi motivésa ca legile din 1848 pentru aceea trebue se sté in valóre, pentruca sunt constitutiunali si numai pe cale constitutiunale se póte sterge si uniunea, candu nu e stérta, ea esista.

Acestu principiu are cunoscentia mare si ponderósa. Déca este aceea ca legile constitutiunali numai pre cale constitutiunale se potu sterge, atunci tóte legile din Verböczy, aprobatae et compilatae, articuli dietales et novellares trebue se aiba valóre si ar trebui se se nulifice totu ce s'au facutu din 1848 pana acum,

fia aceea pe cale politica, fia pe cale judiciala, pentruca nu au baza constitutiunala. Unu omu cu caracteru, déca are unu principiu bunu, fide bona si sanatosu, remane consequentiu principului seu, déca nu vrea se cada in volnicia (Willkühr).

Acum vine intrebarea, ca pôte se unu astfelu de principiu realisá fara de a cadé in volnicia? eu dicu, ca nu se pôte realisá, pentruca sistarea factica si incetarea legiloru constitutiunale in restimpulu dela 1848 pana acum a causatu fapte si templari, cari nu se mai potu face nefacute séu netemplate. Aici diace de baza puterea tempului.

Poterea timpului inca e unu dreptu si legalitate, unu dreptu naturalu, o legalitate via, precandu legalitatea góla fara putere naturala e mórtá. Eu nu dicu, ca uniunea nu se pôte face, dara déca se face acum, apoi e o fiantia noua produsa de puterea tempului de acum, dara nu din legalitatea anului 1848. Déca legalitatea constitutiunala positiva a existatu dela 1848 pana acum, de ce nu a fostu si in activitate? — Pentruca i a lipitu puterea. Si déca vine acum la activitate, vine prin puterea de acum. Puterea e unu dereptu, fia ea morala fia fisica, fia numerica.

Eu dara din partea mea continuitatea nu spunu, ca nu o dorescu, dara dicu, ca nu o cunoscú, ca nu esista. Acum vine intrebarea, ca pe ce stamu noi dara? Eu dicu, ca stamu pe diplom'a din 20 Oct. 1860, ca-ei déca nu ar fi diplom'a aceea, atunci nu amu fi aci, nu ar fi dieta asta, ca pre basea acelei diplome s'a conchiamatu diet'a din 1863/4. Se vedemu ce dice diplom'a din 20 Oct. 1860? Diplom'a in punctu trei statorese numai sfer'a de activitate marginita, adica autonomi'a tieriei, dar' nu si legile positive ale constitutiunii vechi, intre autonomi'a cá baz'a constitutiunala si intre legile positive e mare deosebire; de si in punctulu citatu o facuta provocatiune la constitutiune, la constitutiunea vechia a Transilvaniei; totusi constitutiunea aceea nu se pôte pricepe impreuna cu materialulu ei, cu legile positive ale Transilvaniei, ci numai in principiu, ce se pôte vedé din autografii imperatescu din 20 Oct. catra c. Reohberg si 21 Dec. 1860 catra br. Kemény, prin care a demandatu a i se face dispusetiunea pentru compunerea unei diete corespundiátore a Transilvaniei. Mai incolo prin dispusetiunile din 24 Martiu 1861 si de data din 24 Martiu 1861 s'a demandatu specialminte organizarea politica si a justitiei, precum si observarea legiloru civile si penale din tempulu legislatiunii absolutistice, numai pana la statorirea loru pre calea legislatiunii.

De aici se vede, ca legile positive nu sunt deodata restituite cu autonomi'a Transilvaniei. Cine afirma ilegalitatea dietei transilvane acela néga validitatea diplomei din 20 Oct. 1860. Asié dar' eu propunerea Domnului deputatu Zeyk nu o potu partini. Ce se atinge de propunerea Escelentiei S'ale br. Siaguna, o partinescu din motivele aduse de Escelenti'a S'a.

Limb'a romanésca fara legea din 1863/4.

II. Din coprinsulu acestui articulu de lege vede oricine, ca limb'a romanésca e retacuta ou totulu, cum si ca preste acésta romaniloru li s'a luatú si singur'a mangaiere de a serie si corespunde ancaii latinesce. Insa ce vorbimu aici de romani? In ochii legislatoriloru din an. 1847 nu mai existá in Transilvani'a romani si nici ma-car beserica si acóla romanésca, séu déca si existá, apoi de siguru ca fusera lasati in grati'a celoru trei natiuni regnicolare, pentrucá se'i suferé a vorbi, a invatia si a scrie, dupe cum si pana candu voru gasi acelea cu cale.

Asié deci in puterea legii din 1847 si fara legea din 1863/4 limb'a romanésca nu mai are nici unu felu de valóre in Transilvani'a, in tocma precum nu are limb'a séu jargonulu sclaviloru in tier'a domniloru sei. Déca totusi este, cá pre langa acea lege se se face ceva concessiuni si „plebi valachicæ”, — pentruca boierii nu sunt valachi — ci sunt boieri — apoi tocma si Kossuth promisese, ca ar fi aplecatu a suferi, cá romanii se vorbésca intre sinesii romanescé si se'si audia liturgi'a si celelalte rogatiuni bisericesci totu romanescé. *)

*) Vedi scrisorea ioi Kossuth catra Hatvani, pas-trata la cateva locuri. —

„A lelé ce mai ómeni batuti de Ddiu a-cesti publicisti romanesci, ca-ee ei cauta totu in-apoi, totu cum au fostu mai inainte de an 1848 si nu vedu orbii, ca prin uniu ne li se da totu ce potu ei pofti pre acestu pamentu in o tíera libera.“

Aici ar fi locul a scóte si a reproducé tóte legile acelea sanctionate in Ungari'a in favórea limbéi maghiare, oate astépta pe locuitorii neromani ai Transilvaniei indata ce uniunea s'ar consuma. Legile, séu mai dreptu vorbindu, privilegiile de care se bucura limb'a maghiara in Ungari'a sunt multu mai asupritóre de catu insasi legea transilvana din 1847, care ancaii totu sia mai lasatu cate o usia pe dindosu, cate o reservatiune mentala, cá de es: déca nu ar merge cu total'a maghiarisare a romaniloru, se li se póta dice canduva: stati, ca din intemplare uitaseramu cum ca voi anca locuiti in acésta tíera. Privilegiulu limbéi maghiare in Ungari'a este neasemanatu mai categoricu; ace-la pune si croatiloru unu terminu numai de siese aci, in carele aceia trebeu se invetie limb'a domnitóre. Cu matriculele bisericesci nu se face nici o esceptiune. Artic. V. § 3 din 1847/8 nu suferé a se alege deputatu carele nu cunós-ce limb'a maghiara, de altumintrea cei 377 deputati séu ablegati (precum le dicu in Ungari'a destulu de siodu) potu fi totu in puterea acelei legi numai nisce junisiori de oate 24 de ani, alesi de altii numai de cate ani douadieci (§ 2), apoi fia macar totu de ceia carii arunca cu securea in luna, totu atata, numai ungarésca se o cunósca bine, totu bunu sunt. Dute apoi in Ungari'a, deschide o fóia periodica, séu publicandu o carte cere cá se se schimbe asemenea legi; atunci procurorulu te pôte apuca dupa artic. XVIII §§ 6 si 9, carii elastici fiindu te potu duce usioru in temnitia grea pe patru ani si la platirea unei glóbe de doua mii fiorini. Vedi aceia carii ceru uniunea neconditionata si stau se sbóre la Pest'a, cunoscú forte bine legile Ungariei, eara nu cá unii gagauti, carii se iau si ei dupa ceia cá si oile dupa berbeci séu dupe tiapi.

Se se mai ia pre langa legi obligatóre anca si subventiunile colosale cate se facu totu-roru scóleloru si altoru institute, in care se cultiva limb'a cea privilegiata, cum si nulitatea subventiunii de es. in favórea limbéi romanesci; se se arunoe si o privire seriósá preste acea multime mare de romani din Ungari'a nu numai esiti din clas'a boierésca, ci din familii preotiesci si din opinca, carii atatu mai nainte, catu si mai alesu de ani treidieci inócce, lipsiti cu totulu de scóle romanesci, prin confaptiunea scóleloru privilegiate séu insi uitár'a limb'a cu totulu, séu o vorbescu cá de bajocura, séu ca le si este rusine a o mai vorbi, eara de produptele literaturéi romanesci fagu cá si uciga-lu-crucea de temeia; se mai punemu in compana si marsiavele interese personale, ambitiunea si fals'a vanitate a adesea si saracia, care tóte conlucra pentru cá unii ómeni se'se faca de vendiare enca si pre tata seu, — apoi se mai sustiena cineva in cugetu curatu, cumca sub domni'a privilegiulu ungarescu mai are limb'a romanésca vreunu viitoru in Ungari'a. Au nu vedemu noi tocma si din scirile mai noua, ca nu numai dintre mireni, ci tocma si dintre clerici se afla carii isi abnéga pre facia nationalitatea loru.

Mai in scurtu, tóte impregiurarile ne inventia, cumca sub legile Ungariei care se afla pana acum in vigóre, vreo alta limba si anume cea romanésca nu are nici unu viitoru. Noi aici constatamu earasi numai fact'a, eara a o calificá nu voimu, facea o acésta deputatii reprezentanti de nationalitatea romanésca; eara déca cumva ei afla ca este bine asié cum este, védia ei; numai apoi se nu ne mai spuna nimeni cate verdi si uscate despre natiunea romanésca de trei milioane suflète locuítóre in cateva tieri ale monarchiei austriace. Eu nici acum la etatea naintata nu sunt pesimistu: numai totusi nu simtiu nici o placere candu vedu ca cineva se jóca cu sierpi cá si cu pesci, séu ca trage cu palm'a preste sabii ascutite cá si preste vergele de alunu.

Legea transilvana din 1863/4 isi are si ea carligele sale; cutóte acestea credu ca acum in an. 1865 va recunósce orciare romanu, cumca aoea lege este de o valóre nemarginita pentru natiunea romanésca. Legea din 1863/4 ancaii recunósce si pe limb'a romanésca de limb'a a tieriei, ii da cateva cercuri frumóse de activitate, prin urmare ii si deschide ocaziune larga si fórte bine venita pentru desvoltarea si inavutirea ei si asié pune pe fiii natiunii romanesci

in stare de a'si asigura viitorulu cu ajutorinti'a limbéi proprié. Acestea folóse le denéga oricare alta lege si nu le mai asigura nimeni altulu.

Romaniloru, aici alegerea ve este nisióra.

Pre candu scriamu noi acestea, uniunea se votá din nou in diet'a din Clusiu intr'unu modu cá acela, in catu Ardealulu fu abandonatu cu totulu la grati'a dietei ungaresci intocma cá si o tíera cucerita, subjugata cu armele — auf Gnade und Ungnade. — Credu ca votulu dietei transilvane nainte de a se reintórce la cabinetulu imperatescu va trece astadata si prin sit'a consiliulu de statu si prin a consiliulu ministerialu. Cu tóte acestea cuventele imperatului si profetului Davidu voru remanea in vezi adeverate. nu ve nadajduiti spre boieri, spre fiii ómeniloru etc. Póte fi inaa, ca Corón'a va ingriji cá acela siu votu alu majoritatii privilegiate se se propuna si dietei ungaresci spre desbateré in legamente cu artic. VII ungarescu din an. 1848 sanatoru totu despre uniune. Se mai punemu oa in numerulu de cateva sute deputati se voru afla in acea dieta si cativa deputati de nationalitate romana, despre carii se fimu cu totii siguri, ca ei nu numai nu'si abnéga natiunea mai nainte de cantatulu cocosiului, ci ca sunt si determinati a o insoci pre facia preste totu, pre-la toti cei mari si tari, dela carii depinde viét'i'a ei, precum si ca aceiasi au studietu si ca cunoscú cestiuenea romanésca nationala din temeiu, ca inaa in momentele candu aru formula ei conditionile sub care natiunea romanésca anca voiesce se aiba viét'i'a sa asecurata, din galeriile dietei s'aru audi totu precum se audira in 2 Dec. la Clusiu sberandu si racindu: hazienda — le vele, si altele cá acestea — orede óre cineva, ca mai e cu potintia cá interesele de viét'ia ale natiunii romanesci se póta fi aparate in Pesta cu vreunu resultatu écreare? Istori'a nu ne-a pastratu nici unu exemplu de felulu acesta.

Mi se spune ca cu ocaziunea infaciosiarii mandatelorú din partea unoru deputati romani es. s'a dn. br. Fr. Kemény primindu'í de almintrea prea bine, se folosi de ocaziune cá se le dica in confidentia, ca uniunea totu se va face si fara romani, ca inse este prea de doritu, cá se se invoieasca si romanii la aceea, pentruca de nu, incidata odichina nu va fi.

Eu nu pociu sci pana la ce mesura batranul presiedinte alu dietei transilvane a fostu in-sufflatu de óresicare spiritu profeticu atunci candu a vorbitu in susu atinsulu intielesu, atata inaa se pôte predice fara picu de spiritu profeticu, ci ajutatú numai de intielesulu chiaru si bine respicatu alu mai multoru legi ungaresci, ca pre catu timpulu acelea legi nu voru trece prin o revisiune si respective reforma radicala, pre atata pacea spiritelorú nici chiaru in Ungaria propria nu se va re'ntorce, ci paroecismulu de friguri politico-nationale va fi permanentu, crudimile feróse si omorurile prin comitate si la adunari electorale voru fi totudeauna la ordinea dilei, eara Ungari'a in mani'a toturoru programelorú pompóse si adesea bombastice, cum si in mani'a toturoru costumelorú nationale lustróse si bogate va fi lasata de cealalta Europa totu acolo unde se afla si astadi, eara Transilvani'a va avea sórtea portatóreloru de slepuri.

G. Baritiu.

Clusiu 12 Dec. Portarea mai multoru membrii din majoritatea ungarésca nu se pôte caracteriza numai cu doua trei cuvente. Ei nu numai ca n'au voitu nicidecum a recunósce valórea legiloru din an. 1863/4, ci ne si spusera curatu, ca regele ne fiindu coronatu, nici ca a potutu sanctiuna proieptele nóstre de lege. Profesorulu A. Dozsa (acelasiu care in an. 1849 fusese comisariu alu republicei maghiare) merse si mai departe afirmandu, ca br. Puchner a ruptu Ardélulu dela Ungari'a, dara nemuritorulu Bem lu a incorporatu din nou corónei St. Stefanu. — Multi din ei sperá pana in momentele din urma, ca voru fi in stare de a desbina pe romani, eara candu audira propunerea romanésca, spumegá de neasu. — Limb'a romanésca vatamá pre multi la urechi; ei se mirá, cum de nu pricepu a román nyelvet, de si sciu oláhul. (Acésta suna la adres'a filologiloru nostrii). — Candu cuventá vreunu romanu, romanescé, abié poteai pricepe ceva, pentruca galeri'a si unii dintre deputatii unguri tusiá mereu, pentrucá se nu se audia nimicu. Totu asié s'a intemplatu si celoru mai multi sasi candu aceia vorbia nemtiesce.

Dupa siedinti'a de sambata in 2 Dec. totu suflutu neunguru se bucurá de portarea nóstra si de a sasiloru; aceeași inse a si fostu o siedintia sgomotósa. Cándu a vorbitu deputatulu sasescu Gull si a memoratu de Unio vagy halál (uniune séu mórte) din 1848, sgomotulu a fostu infricosiatu, si se spune ca cateva minute dupa acelu cuventu o compania de pedestrime stá gat'a. . . . Provocarea deputatului Dr. I. Ratiu la adunarea din Blasiu inca 'ia catranitu nespusu, de si sgomotu nu s'a facutu. Vorbirea mitropolitului Al. Siolutiu inca ia suparatu tare, pentrucá imi dise unu regalistu, asié ceva nu trebue se audia poporulu, — pare cá dieu, poporulu in dilele nóstre nu aude si nu scia neasemenatu mai multu decatu ar crede cineva; intre altele multe, mai bine de trei luni, de candu poporulu caracterisá starea da facia a lucrurilor cu acea espresione prea multu insemnatóre „oa tiér'a nóstra este data in arenda!“

Uniunea se prochiamá din nou, insemnu inse, ca nici mai eri nici astadi nu se vedíu nici o urma de buoria sgomotósa nici demonstratiuni excesive. Se intielege: doua natiuni regnicolare, ungurii si secuii in numeru totalu de 550 mii au priimitu acea uniune, séu mai bine fusiune; dincontra alte doua natiuni roman'a si sasésca in numeru totalu de 1,400,000 — o respingú séu de totu, séu ca ceru conditiuni asecuratóre pe veci de autonomi'a Transilvaniei.

— Astadi in 12 s'a tienutu a VIII-a siedintia incepunduse cu cetirea protocóloru in tóte trei limbile. Presiedintele propune impartasirea compusetiunii adresci catra Mai. fara a dá voia de a se vorbi deapre ea, ceea ce va urmá in siedintia premergatória si Ocsvay cetesce adres'a, care spriginesce cu totu felulu de argumente necesitatea uniunii Ardélului cu Ungari'a; si se róga cá se benevoiésca a recomanda atentiunii dietei din Pest'a si dorintiele sasiloru unionisti, pecatu se potu intemejá pe legile patriei nóstre, precum si ale lui Hoszu Jozsef accludendu si opiniunea reparata a br. Siaguna si Rannicher subscrisa de consocii de principiu, pe care nu le recomanda cu neci unu cuventu. — S'a cetitu si repr. lui Rannicher subscrisa de 28 sasi in limb'a germana si alui br. Siaguna subscrisa de 29 insi numai romanesce, ér' adres'a in 3 limbi si propune presiedintele, ca dupace se va desbate in siedintia preliminarie se-i se spuna ca va mai aduná diet'a pentru desbatere si subscriere. Deputatii romani inse au parasitu Clusiu, precum si unii dintre sasi.

Sibiu 14 Dec. Esc. S'a inaltu présantitulu archiepiscopu si metropolitu Andreiu br. de Siaguna au sositu eri dupa amédi intre 2 si 3 óre in cea mai deplina sanetate.

Romanii de aici atatu partea preotiésca catu si cea mirenésca nu intardiara a intempiná pre Esc. S'a la sosire, sub conducerea Ilustr. S'ale Dluí consil. de finantie Petru Manu, carele rosti cu acésta ocaziune scurtu dar' petrundiatoria cuventulu de bineventare. La care respunse Esc. S'a in modu fórte mangaitoriu, accentuandu cu deosebire brav'a si solidarea purtare acoloru regalisti si deputati romani, cari s'au purtatu cu curagiu si virtute rara la dieta, adaugundu, ca e de firma credintia, ca tóte neintielegerile ce se para ca esistu intre inteligentii romani au disparutu cá fumulu si ei, adeca inteligentii romani, sunt unu trupu si unu suflutu in caus'a natiunala. „T. R.“

Blasiu 12 Dec. Cu mare insuflétire se facu pregatiri pentru o primire catu se póte mai stralucita a Escelentiei S'ale D. metropolitu Alexandru, care astépta astadi a sosi in Aiudu si Mercuri la Blasiu; cá intr'unu feliu de triumfu ei esi inainte pretutindinea poporulu cu ovatiuni de reverintia pentru apararea intereselor natiunii; ér' pana la Aiudu mii de mii de ómeni se pregatescu a-lu intempiná si din tóte partile tierci i se tramitu adrese de multiamire.

Cetatea de pétra 7 Dec. Eri s'au efeptuitu alegerea unui ablegatu in partea districtului superioru in cerculu Mestécánului, —

cu care ocaziune pasindu in acestu cercu de alegere doi candidati in prestimatele persóne, a DD. Sigismundu Popu si Vasiliu Buteanu, fostulu nostru ablegatu in 1861, nu se póte spune perplesitate, la care au devenitu alegatorii, candu trebuea se aléga dintre acesti doi bravi patrioti asemenea devotati causei natiunale si binelui publicu, — si totusi nici pe unulu nu voiea a desgusta. — In aceste impregiurari alegatorii numai una singura cale multiemitória au potutu afla, cá se róge pe candidati, ca insii se decida intre sine, concedendu loculu unulu altuia, si prin acea pre alegatori sei smulga din pusetiunea anomala, in care au devenitu — ce in scurtu au si urmatu, pentrucá D. V. B. baremu, ca la inceputa era singurulu desemnatu in acestu cercu, totusi considerandu mai inaintat'a etate, luptele mai indelungate, si alte motive, intre imbratosiari fratiesci au lasatu predemnuloi seu rivalu terenulu celu pré doritu pentru reinnoirea lupteloru incepute la anulu 1861 in caus'a natiunalitatii. —

I. Ch.

unulu dintre alegatorii.

UNGARIA. Pest'a 12 Dec. Astadi avuramu marea fortuna a intempiná venirea Mai. S'ale imperatului, inaltu oare sosi cam pe la 2 óre dupa prandiu cu trenulu, in curtea caruia asteptá o multime de deputatiuni si onoratori cu Deák in frunte si fú salutatu mai antaiu de consululu cetatii Pest'a esprimendu nemarginit'a bucuria si oferendu omagiulu, alipirea si credintia orasianiloru Mai. S'a response:

„Am venitu plenu de incredere („éljen“ entusiasticu) si asteptu érasu incredere, si fiindca sum tare in credintia, cumca Eu voi gasi acésta incredere aici, fiti securi de grati'a Mea regésca. Intre „éljen“uri si ornamente de totu felulu procese Mai. S'a catra Bud'a si la capulu podului fú intempinatu de consululu din Bud'a, caruia i response imperatulu:

„Pe catu e de intimu omagiulu Dv. intocma cu via placere primescu eu espresionile aceluiași. Bud'a, resiedinti'a strabuniloru Mei, e si pentru Mine unu locu totudéuna placutu de ospitiu, cu bucuria petrecu Eu in zidurile acestea. Incredintiasa pe comitentii D. T'ale, cumca grati'a Mea regésca totudéuna va coresponde aderintiei loru celei credintiése.“

Cu espresioni vii tienú cortegiulu neintre ruptu pana candu Mai. S'a trecú in castru de resiedintia, unde lu asteptá nobilimea, clerulu si multi deputati, cari salutara pe marele óspe ér' intre „éljen“uri entusiastice. Sér'a ambe cetatile fura iluminate, si decorarea strateloru cum si a ferestreloru cu totu felulu de tapeturi si flamuri inaltá raritatea solemnitatii.

Depesia. In 13 urmara presentarile clerului si ale auctoritatiloru si dupa amédia revist'a garnisóneloru. La 5 óre dinea de curte dimpreuna cu multi demnitari. Sér'a cercetá Mai. S' teatrulu natiunala, primiri cu mare entusiasm.

CROATIA. Zagrabia. Se tienú dieta plenara, in care se alesera 2 notari; apoi se ceti rescriptulu reg. privitoriu la denumirea cardin. Haulik, de Banu locot. Tabl'a banala va fi eschisa. Partitele s'au multiumitu.

ROMANIA. Bucuresci. Dóne diurnale nóua mai aparura „Vigiléntia“ si „Sentinela“, care ne aduce trist'a fama, cumca in Constantinopole s'ar fi decisu asupra cestiuini averiloru mon. inchinate, cari in principiu s'ar fi privitu de straine, si cá atari se fia sub ingriegerea unei comisiuni, o parte din venitu se se dè in cas'a monastiriloru straine, alta a celoru din tiér'a, a treia in visteri'a statului. S'ar duce in seclii faim'a despre nepasarea si indiferentismulu romaniloru, candu ar' suferi o anomalia si unu sofismu atatu de batjocuros a se viri in cas'a negótieloru loru interne; pentru cari au garantata odata autonomi'a si neamesteculu. —

Agentur'a capitala in Brasiovu

la FELTER et ARONSOHN

a pré naltu concesionatului

INSTITUTU PESTANU de assecurare

(Capitalulu fondului Trei milióné fiorini v. a.)

asecurésa:

in contra focului pentru edificia de locuitu, de fabrici si economia, pentru masine, unelte, depositórie de totu feliu de mobile, de marfuri, pentru nutretiu, semanaturi si fenatia etc;

in contra perderii chiriei casianatu prin focu;

„ **periculeloru**, caror'a sunt espuse **bunurile calatórie** pe apa si pe uscatu;

„ **grandinei** la produse de pamentu.

Asemenea se va luá in scurtu si asecurarea pentru **vlet'i'a omului** si ad. in divers'a combinatiune cu darea de capitalu si asecurarea de interese (rente). — Institutulu dá asecurare deplina nu numai cu fondulu lui celu insemnatu, ci si cu premiale ce curgu totu mereu.

Afara de aceea conditiunile de asecurare sunt puse asiadiate pe catu se póte in folosulu publiculu si se rebonifica (desdaunésa) si perderea, ce se face la focuri prin stingere, dari-mare (rumpere) si prin golire (curatire, desiertare), precum preste totu se dá deplina consideratiune si pretensiuniloru celoru drepte ale asecuratiloru la regularea dauneloru intemplatórie.

Felter et Aronsohn.

Biroulu agenturei capitale se afla in strat'a vamií Nr. 8. 1

Invitare la prenumeratiune cu conditiunile din fruntariu.

Pentru intetit'a informare a on. publicu despre tóte evenimentele atatu interne catu si externe s'a pusu la cale, cá atatu prin telegrame, catu si prin corespondentie autentice se potemu informá publiculu cu sinceritate *si dela diet'a din Pest'a, cu aceiasiu durere de interesele natiunale*, ori unde voru fi ele obiectulu dilei. Unu concursu caldurosu alu on. publicu ne va pune in stare a intrece asteptarile lui. Astadi trebue se luamu parte tóta suflarea romanésca la sustienerea luptei pentru viét'i'a politico-natiunala. Noi ne vomu incordá a fi cei mai credintiosi sateliti ai interesului natiunala; numai on. cetitori se benevoiésca atatu prin indemnuri, catu si prin confaptuire a sprigini din respoteri resolut'a nóstra hotarire de a representá opiniunea publica a natiunii romane din totu anghiulu, pentru a carei chiarificare organulu acest'a va fi totudéuna deschisu ver-carui romanu benesimitoriu. Parola: Lupta constitutiunala pana la victoria, or' la cadere cu onóre. Ea est romana gens, quae victa quiescere nesciat. R.

Pretiturile bucateloru in piati'a Brasiovilului.

(Mesur'a se ia in galet'a de Ardélu, din care doua facu trei mesure austriace.)

Dec. 15 n. 1865.

Gráu curatu galeta 5 fl. 91 cr., de midilocu 5 fl. 40 cr., amestecatu 4 fl. 68 cr. —

Secara 3 fl. 99 cr., Papusioiu (cucurusu) 3 fl. 54 cr., Ordiu 3 fl. 21 cr., Ovesu 1 fl. 50 cr., Cartofi — fl. 99 cr.

Cursurile la bursa in 15. Dec. 1865 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 7 cr. v.
Augsburg	—	—	106 „ 25 „
London	—	—	105 „ 30 „
Imprumutulu natiunala	—	—	66 „ 20 „
Obligatiile metalice vechi de 5 0/0	—	—	63 „ 15 „
Actiile bancului	—	—	764 „ — „
„ creditului	—	—	158 „ 30 „

Obligatiile desarcinarii pamentului in 9. Dec. 1865:

Bani 65.25 — Marfa 65.75